
«Els Marges», nova etapa

«Els Marges» han entrat ja en el quart lustre d'ençà de la seva fundació. Una singlada relativament llarga —almenys per comparació amb la majoria de publicacions catalanes—, que autoritza —per no dir que l'insta— un replantejament del seu sentit actual en una situació que difereix prou de la de les acaalles del franquisme en les quals tingué origen la revista.

El 1974, «Els Marges» optaven per correspondre a la incipient tradició universitària dels estudis de llengua i literatura catalanes, llavors tot just reinstitucionalitzada. Apuntaven, doncs, més a la professionalització que no al resistencialisme. Aspiraven a estimular i no a indocinar. La normalitat d'objectius i procediments, però, no implicava la ignorància cultivada de la greu anormalitat lingüística i cultural per on flotava el cànon acadèmic naient, «Els Marges» assumien plenament l'ambigüitat de la situació -i de la seva situació: hi responien a la posaven en evidència. Perquè els seus orígens es trobaven, encara, en una tradició marginal: els redactors s'havien format als Estudis Universitaris Catalans i a la Universitat Autònoma de Barcelona amb especial incidència de les classes de Joaquim Molas, que esdevenia el director de l'equip de la revista. Perquè rebutjaven la identificació, proverbial en els estudis locals, entre publicació especialitzada, universitària, i erudició estricta. Perquè en comptes del patronatge institucional triaven els circuits comercials. I perquè en tot plegat, doncs, s'hi manifestava -necessitat i desig- no la comoditat del replegament, sinó el risc de l'obertura: a un públic culte, tradicionalment interessat i curiós però no especialista; i a l'actualitat de la vida literària, present en la publicació de creació inèdita i en la secció (certament prou puntual) de ressenyes.

L'exigència acadèmica, de la qual «Els Marges» no han renegat —ans al contrari— en cap moment, no significa restricció disciplinària a codis genèrics i temàtics naturalment previstos, sinó que, ben altrament, s'estengué força enllà: cap a la novetat teòrica i metodològica, però també cap a la situació real de la

llengua catalana. Així, «Els Marges» foren plataforma de la més trepidant actualitat de la teoria lingüística i donaren a conèixer alguns dels textos més significatius dels darrers corrents de la crítica i la teoria de la literatura, alhora que revisaven la història literària i acollien estudis diacrònics de la llengua en la millor tradició del positivisme. I, esforçats a mantenir la consciència de la realitat i, doncs, a interpretar-ne els canvis, no dubtaren a adoptar forma i to de manifest per denunciar la sanció legal i consensuada —anomenada «normalització»— de la inferioritat política, social i cultural de la llengua catalana.

La situació continuava tan ambigua com deu, com cinc anys enrera. O com ara mateix, encara que hagin canviat substancialment els termes: que l'oferta cultural en llengua catalana a través dels mitjans escrits s'hagi transformat tant, i que no s'aturi la incorporació de nous professionals a l'estudi de la llengua i la literatura, són fets que mantenen —en el *súmmum* de l'amarga paradoxa— una relació inversament proporcional amb la immobilitat, per no dir amb la minva, del nombre de simples usuaris d'aquesta llengua.

Si a aquests, malgrat tot, canvis generals, s'hi afegeixen els que, de forma inevitable, han anat diversificant les respectives trajectòries intel·lectuals dels components de la redacció, potser sí que la revisió constata un cert exhauriment del projecte inicial d'«Els Marges». Però no consenteix en absolut a considerar automàticament obsolet el model instituit o substituïda la revista en la funció que ha volgut exercir. «Els Marges» continuen tenint un sentit i ocupant un espai: l'espai que no ocupa l'exigent especialització de segons quines revistes monogràfiques i de segons quins anuaris; ni el de la miscel·lània opinió informativa i valorativa, més urgent, d'altres papers periòdics; ni tampoc el de la pseudo-modernitat d'ostentosa factura, ben encoixinada de suport institucional. L'espai mòbil que hem provat de definir i que, a diferència de l'opinió dels poders públics que concedeixen ajuts a la supervivència, nosaltres encara trobem imperiós d'anar omplint. Per contribuir, modestament, a retardar la fractura inevitable entre el marc docent, acadèmic i universitari, i el consum cultural del carrer.

De manera ben poc original —però ardidament esforçada—, «Els Marges» opten doncs per la renovació dins la continuïtat. Es mantenen en la confortable independència econòmica i ideològica garantida pel règim comercial (que assegura també la precarietat) i es neguen tossudament a la reclusió del departament universitari. La revista conserva en un o altre sentit la seva gent de sempre i, alhora, en guanya de nova. Hi continuen les seccions habituals, però, d'acord amb la tònica dels darrers números, les precedeix un editorial que és eco i resposta a temes culturals del moment. Gosarem equivocar-nos en l'apartat de creació, jugant amb noms no sempre consagrats, potenciarem, en nom de la mateixa voluntat d'incisió, el bloc de ressenyes i donarem cabuda a l'assaig d'opinió.

Aquesta nova etapa d'«Els Marges» comença amb la pretensió mínima de restar a la mateixa alçada que la primera. I, en un bri d'ironia autoindulgent, aspira com a màxim honor al de continuar sent la revista més fotocopiada del país.

«Els Marges»